

NORDISKE SURREALIS- TER

CHARLOTTENBORG
1968

1.-18. august.
kl. 10-17

Vi lever samtidigt i flere tilstande, den fysiske, den åndelige, den sociale, symbolerne, det ensomme menneske og den øjeblikkelige verden. Vi er af natur splittede, så forskellige er de kræfter der arbejder i os at samfundets specialister kun formår at pille lidt ved overfladen hist og her og vi må til stadighed vandre i en uforklarlig verden hvor mennesket kun formår at udvikle en mere og mere effektiv service. Forklaringen af tilværelsens formål er længselens stræben og hverken religionerne eller videnskaben formår at dæmpe hverdagens uendelighed.

Vi forestiller os at hele kosmos virker i afstemte systemer og gennem eksperimenter og undersøgelser øges vor viden og dette kaldes fornuften, det rationelle: men stedernes ensomhed og tingenes metafysiske smerte berører visheden om det overvirkelige, det ubestemmelige hvis mening er så dyb at den unddrager sig enhver måling og analyse. I denne bevidsthedens uforståede ravnenat hvor gribende sandheder glemmes med tankens hastighed, vil vi åbne glasdøren og begive os ud i det kølige mørke og larven fra de tætpakkede sale der fulgte os som et dæmpet akkompagnement stilner af, medens vi passerer de sidste stivnede hverdage.

Mick...

Surrealisterne

Det er efterhånden ikke ualmindeligt, at litteratur- eller kunstvidenskaben beskæftiger sig med surrealismen. Men da det jo naturligt er disse videnskabers opgave at studere det der kendetegner de pågældende genrer, studerer de hver for sig det typisk litterære eller billedlige aspekt af surrealismen, reducerer den til en stilart, en -isme, der da betragtes som et mere eller mindre veltilpasset led i rækken af kunstneriske udtryksformer, betinget af hinanden som disse er eller kan anses for at være.

Det sker således kun sjældent, at videnskaben yder surrealismen fuld retfærdighed. Men det gør i denne henseende den amerikanske professor J. H. Matthews, som blandt andet et sted understreger, at al surrealistisk kunst og poesi er surrealisme før de er kunst eller poesi, et forhold det ofte er vanskeligt at forklare kunstnere, som bebryder enkelte surrealistiske malere, at de 'tegner dårligt', at deres farver 'er forkerte', 'grumsede', penselføringen 'klodset', eller hvad man nu vil. Som Matthews andetsteds fastslår, får den surrealistiske kunst sin betydning ved sin trofasthed mod de principper der har inspireret den. Man kan udtrykke det sådan, at påvirkningen hos kunstneren går fra disse (social-etiske) principper til stoffet, det være sig ordet, hvis funktion er magisk, eller billedmaterialet, der er som det stof alkymisterne forsøgte at udvinde guld af. I modsætning til hvad der sædvanligvis hævdes, er det netop karakteristisk for en stor del af surrealisterne, at selve det stof de arbejder med, penslen, den glidende farve, tilfældige strukturer i træ eller blade, tricks med materialet, som for eksempel dekalcomanien, er udgangspunktet for visioner, associationer og billeder. Netop surrealismen, som har givet nyt blod til samtlige udtryksformer i moderne billedkunst bebrydes ofte sin manglende forståelse for de billedlige problemer og for at have brudt den moderne udvikling i europæisk kunst.

Som sagt, surrealisternes mål er ikke snævert kunstnerisk, men socialt, ja politisk i videste forstand. Det er begreber som gud, samfund, nationalisme og familie de vil til livs, fordi disse hæmmer individets frihed, nemlig den fantasiens frihed, friheden til at drømme sig til en anden verden – i denne, – som er den eneste reelle frihed. Derfor er der ikke dybest set nogen selvmodsigelse i, at surrealisterne søgte samarbejde med kommunisterne, trotskisterne og anarkisterne om at gennemføre det revolutionære samfund; for fantasiens frihed kan i princippet godt trives bedre i et land med manglende økonomisk frihed end i et land, hvor hvemsomhelst økonomisk kan tilrane sig magten over de andre. Men samtidig skal man mærke sig, at surrealisterne gik længere og længere til venstre og fjernede sig mere og mere fra de stabile, nationale kommunistiske samfund til fordel for de mere og mere omfattende, dynamisk revolutionære ideologier. Disse rummer ikke blot en samfundsorden, men et nyt syn på verden, på revolutionen som permanent tilstand, på sammensmeltningen af drøm og virkelighed i en overvirkelighed. Og dette hører tæt sammen med Breton's anklage mod den gældende fornuftsmoral for at favorisere det kendte på bekostning af det ukendte. Enhver stabilisering af samfundet bygger på denne favorisering, mens surrealisterne ser det som deres fornemste opgave at underminere samfundet og fornuftens regime. I stedet sætter de et triumvirat bestående af kærlighed, poesi og frihed. Matthews gennemgår disse tre begrebs betydning. Kærligheden omfatter alt, be-

gæret forvandler verden, kvinden dyrkes som en evig fristelse, ikke som en person. Tilsvarende kunne man så tænke sig manden opfattet som en evig drift og ikke som en person, hvilket ikke er uforenelig med attitude-relativismens protest mod at mennesket opfattes som en sluttet psykisk helhed i traditionel humanistisk forstand.

Friheden er ifølge Breton den levende kraft der sikrer samfundets fortsatte progressive fremadskriden. Denne på én gang dynamiske og underminerende frihed fandt Breton for sit eget vedkommende realiseret hos ungdomsvennen Jacques Vaché, der forenede sin fordadaistiske dadaisme med en sort humor. Breton har ham at takke for, at han ikke blev digter, altså ikke symbolistisk digter, ikke digter for digtningens egen skyld. Vaché og krigen, med den værdinihilisme der fulgte i dens kølvand, gjorde Breton til dadaist.

Poesien som det tredje begreb i triumviratet opfattes af surrealistene som en skabende tilstand, ikke som genre. Friheden realiseres ved forskellige metoder med ord og billede, lege, frottage, dekalkomani, automatskrift ikke mindst. De billeder der således fremstår for kunstneren er kollektivt forståelige, svarende til en kollektiv underbevidsthed. Det er surrealisternes opfattelse, at det ikke er tanken der erobrer billedet, men billedet der (som en manifestation af det kollektivt underbevidste) erobrer tanken. Gennem ord, billede og objekt åbnes der for en ny og forunderlig irrationel verden, domineret af erotikken, som hos Robert Desnos og Joyce Mansour og hvori tanken bestandig er på vandring som i Chirico's billeder og i romanen *Hebdomeros*. For selvom surrealismen har rettet en skarp kritik mod romanen er der flere eksempler på surrealistiske romaner, hvoraf nogle nærmer sig automatskrift, andre den traditionelle roman i formen, men hvoraf ingen akcepterer den psykologiske karakteristik og ingen den realistiske beskrivelse, som allerede Breton i sit første surrealistiske manifest havde rettet en skarp kritik mod, og som idag den nye roman, ud fra andre kriterier, kritiserer.

Finn Hermann.

An Introduction to Surrealism, by J. H. Matthews, The Pennsylvania State University Press, 1965

Surrealism and the Novel, by J. H. Matthews, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1966

An anthology of French Poetry, Edited with an introduction by J. H. Matthews University of London Press Ltd. 1966

1	Indian Summer	Kr. 3500
2	Triumfatoren	Kr. 2500
3	Fluen	Kr. 1200
4	Leda	Kr. 1200
5	Jordfuglen	Kr. 1200
6	Vand – vid	Kr. 1200
7	Kysset	Kr. 1000
8	Desillusionsspejl	Kr. 1200

Gunnar Agerholm
Danmark
Frederiksdals Alle 24
Skive

9	Retur	Kr. 700
10	Jalousi	Kr. 900
11	Samfund i samfund	Kr. 850
12	Tak for besøget	Kr. 400
13	Gode gud	Kr. 900
14	Liv	Kr. 900
15	Sorte fingre	Kr. 900
16	Kredsløb	Kr. 1000
17	Skabelse	Kr. 900

Steen Ankær
Danmark
Schweizerdalsvej 151
Rødovre

Thomas Arnel	18	Haneridderen og skæbnekvinden	Kr. 2000
Danmark	19	Magicoba	Kr. 900
Haslehøjvej 51	20	Rasteplassen	Kr. 1000
Århus V	21	Insekternes morgen	privateje
	22	Morgensolens sang	privateje
	23	Satanas og høstpigen	Kr. 365
	24	Lysbærersken og mørkemanden	Kr. 365
	25	Pigen og stormvinden	Kr. 365
	26	Broerne over blomsterfloden	Kr. 365
	27	Den hvide hest	Kr. 365
	28	Luftskipper Harlekin og Columbine	Kr. 365
	29	Det gyldne æsel	Kr. 365
	30	Satanasklippen ved spejlsletten	Kr. 365

31	Himmelskib	Kr. 400
32	Elskende giraffer	Kr. 500
33	Græsk tragedie	Kr. 700
34	Natsværmere	Kr. 600
35	De små hekse	Kr. 600
36	Sengen	Kr. 300
37	Stenenke med trimmet kat	Kr. 400
38	Saul og David	Kr. 400
39	Askestøtter	Kr. 800
40	Kriger med hest	Kr. 300
41	Ung skælven	Kr. 400
42	Kysset	Kr. 400
43	Schizofren Pegasus	Kr. 500
44	Elverpigerne	Kr. 1000
45	Stigerne	Kr. 600

Georg Broe
Danmark
Gribskovvej 11
Kbhvn. Ø

46	Ligesom ett tag 1963	Kr. 550
47	Kosmos-urcelle 1967	Kr. 300
48	De af natten fødte 1967	Kr. 300
49	Frem og tilbage 1966	Kr. 300
50	Baghold 1966	Kr. 300
51	Stilleben i skumringen 1962	Kr. 300
52	Kikkere under åben himmel 1961	Kr. 220
53	Nået hen til aftenen 1961	Kr. 220
54	Forældreløs 1961	Kr. 220
55	Helten vender tilbage 1961	Kr. 220
56	Glad obelisk 1961	Kr. 220
57	Sort-hvid dans 1961	Kr. 150
58	På vej til fest 1961	Kr. 150
59	Melankoli 1961	Kr. 150

Simo Hannula
Finland
Lampitie
Viherlaakso

Hartvig Ørbech Hede	61	Quo vadis?	Kr. 2000
		Norge	
Aamundsensvej 9A	62	Mellem liv og død	Kr. 1000
		Bekkestua, Bærum	

Klaus Hilligsøe	63	Den spanske syge	Kr. 1500
		Danmark	
Gl. Mønt 19	64	Billed uden titel	Kr. 600
		Gbl. Mønt 19	
Kbhvn. K	65	Samtale med de maskerede tøjhunde	Kr. 900
	66	Tilskuere til et ejendommeligt fænomen	Kr. 1000
	67	Portræt	Kr. 1900
	68	Billed uden titel	Kr. 500
	69	What's the ugliest part of your body? I think it's your mind	Kr. 1500

70	Håbet – sindets syfilis	Kr. 500	Bjarne Holst
71	Frost.....	Kr. 500	Norge
72	Ved havet	Kr. 500	Honningsvåg
73	Blomsterhandlersken	Kr. 900	
74	Blomsterhandlerskens døtre	Kr. 800	
75	Skismatisk opstilling.....	Kr. 700	
76	Sovende hvid dreng.....	Kr. 700	
77	Gennem byen – på en måde	Kr. 1000	
78	Liten betroelse	Kr. 500	
79	Dagen lang	Kr. 600	
80	Det evige kapløb efter guldet 1923	privateje	Finnur Jónsson
81	Hedenskabens mystik 1966.....	privateje	Island
82	Hallo, Univers! 1967	privateje	Kvisthaga 6
83	Forhekset 1943	privateje	Reykjavik
84	Skæbnens terningespil 1925	privateje	

Kauko Lehtinen	85	Sommerskyer	1967	Privateje
Finland		(tilhører konsul Simo Kunti, Helsingfors)		
Saramäki	86	Napoleon	1966	Privateje
St. Marie		(tilhører samlingen Sara Hildén, Tammerfors)		
Maaria	87	Digtermonument	1966	Kr. 3000
	88	Pige med brunt hår	1968	Kr. 3400
	89	Siddende pige	1968	Kr. 950
	90	Opstilling med skulptur	1968	Kr. 1000
	91	Pige	1968	Kr. 1100

Finn Mickelborg	92	Budskabet og gåden	1967	Kr. 4000
Danmark	93	Morgendagens gåde	1967	Kr. 850
Vanløse Alle 100	94	Mysteriet og den evige grænse	1968	Privateje
Vanl.		(tilhører fru Benny Svendsen Rytter, Bagsværd)		
	95	Monumentet drømmer om sig selv	1968	Kr. 8000
	96	Gåden om tidens sammenhæng	1968	Privateje
		(tilhører ing. Ture Kindt Larsen, København)		
	97	Konstruktionen truer	1968	Kr. 1800
	98	Smertens melankoli	1967	Kr. 2000
	99	Konstruktionens betydning	1968	Kr. 1200
	100	Tiden står stille	1968	Kr. 800
	101	Metafysisk spænding	1968	Kr. 1000
	102	I denne melankolske orden	1968	Kr. 1000
	103	Evigheden og den lykkelige ballon	1968	Kr. 800
	104	Drømmen om vinden	1968	Kr. 650
	105	Symbolet	1967	Kr. 350
	106	Drømmelegen	1968	Kr. 650
	107	Mickelborgs metafysiske lampe	1968	privateje

108-115	Linoleumssnit fra serien: »Rumcyklus«. Pris pr. stk.	Kr. 400	Børje Ottosson Danmark Lucernestien 41 Rødovre
116-125	10 grafiske arbejder, titler og priser vedføjet de ophængte billeder		Thor Sandborg Norge Vestheimgate 6 B Oslo
126	Hvis du vil pine mig til døde, så lad mig få lidt fornøjelse	Kr. 350	Gert Sparr Sverige
127	Følelsen som kom, pulserende af liv	Kr. 350	Ormvråksgatan 6 Malmö S.
128	Den uhyggelige følelse af en kolossal over- hængende skandale	Kr. 350	
129	At pines uudholdelig under mangelen på øm- hed i verden	Kr. 315	
130	Sjæle som slides i stykker af sin seksuelle be- standdel	Kr. 315	
131	Den store masse bliver let diktatorisk	Kr. 770	
132	Skabet som optoges af en uformelig kødmasse, som rørte på sig på mange steder	Kr. 420	
133	Den stærkere slægt forjager den svage, hvem hylder vi?	Kr. 700	

Per Svensson	134	Klokken fem minutter i ni om formiddagen . .	privateje
Sverige	135	Mary Widow	privateje
Löjtnantsgatan 8 B	136	Da slår alle byens klokker på en gang, et slag	privateje
Malmö C	137	Den vidunderlige søndag i september	
		1 expl.	Kr. 315
	138	Bag mine lukkede øjne 2 expl.	à Kr. 315
	139	Spejlbillede 1 expl.	Kr. 190
	140	Fata morgana 2 expl.	à Kr. 420
	141	En alt-fortærende masse 2 expl.	à Kr. 225

Verner Thobiasen	142	Fragment	Kr. 1200
Danmark	143	Et øjeblik	Kr. 1200
Grønlandsvej 25	144	Monotoni	Kr. 1200
Næstved	145	Hinsides horisonten	Kr. 1200
	146	Aktivitet	Kr. 1200
	147	Den mystiske kvinde	Kr. 700

Esaias Thorén
Sverige
Snörmakarvägen 24
Bromma

Titler og priser vedføjet de ophængte billeder.

Surrealisterne

Surrealismen dukkede første gang op i skandinavien omkring 1930. Den nye kunstretning introduceredes i Danmark af malerne Vilhelm Bjerke-Petersen, Wilhelm Freddie, Rita Kernn-Larsen, Harry Carlsson m. fl. Danskerne dannede imidlertid aldrig nogen gruppe.

I Sverige opstod derimod i 1929 en surrealistisk gruppe: Halmstadgruppen, bestående af Stellan Mörner, Esaias Thorén, Erik Olson, Axel Olson, Sven Jonson og Waldemar Lorentzon. Det var disse seks kunstnere, som indførte surrealismen i Sverige.

Den danske kunstnergruppe »Surrealisterne« blev dannet i begyndelsen af 1966 af malerne Georg Broe, Mac Arnold Hansen, Klaus Hilligsøe, Finn Mickelborg og grafikerne Thomas Arnel, Marianne Harboe og Carsten Svennson i samarbejde med forfatteren Steen Colding. Det er tredje år i træk, »Surrealisterne« udstiller på Charlottenborg. I august 1966 og 1967 udstillede gruppen sammen med surrealistler fra Finland, Frankrig, Holland, Skotland og Sverige. I år repræsenterer gruppen Danmark her på den skandinaviske udstilling. I 1967 indledte »Surrealisterne« en udstillingsrække i udlandet med en turne i England. I november i år udstiller gruppen i Bruxelles, og i 1969 i Warszawa efter indbydelse fra Foreningen af Polske kunstnere, samt i Sverige.

Gåden

Enorme bygninger rejser sig bag horisonten
som mål for fladernes evige flugt.
Gådefulde balloner og hastige sværmere bæres af vinden
hen over vemodige betonelementer.

Tiden står stille.

I denne melankolske orden
holder tingenes filosofiske poesi prøve.
Form og placering afventer hensigten
og tanken lodder realiteternes mekanik.

Firkanten er det okkulte men kuglen er enheden,
linien afgrænser fladen
men ikke konstruktionens smerte.
Rummet er viljens ordrer og begrebernes element,
som et klima i sindet lurer svaret.
En isme fastholder glimtet af det absurde.

Mick.

Nogen betragter verden som en cirkusforestilling – måske med rette – i så fald har klovnen skarpe skud i pistolen.

I en tid, hvor det nye chok afløser det forrige, inden dette har sat sig, er SURREALISMEN det store nummer i manegen uden udspændt sikkerhedsnet, springet med brændende fakler i munden, det dødsensfarlige spring, der er selvmorderens chance. SURREALISTERNE – eller SURREALISMERNE – er kunstens store chok, de har poesien på deres side – de andre har Centurionnerne. Det er derfor mere interessant end nogensinde at konstatere, hvor mange der nu, hvor choket har boret sig ind i kødet, alle er eller har været surrealister og endnu mere lysteligt er det at mærke sig, hvor mange kunstnere og digtere o.s.v. der beskytter sig med surrealismens knogleetiket.

Vær dog ganske rolige.

Det vil snart vise sig, at de savner revoltens ideologi, de savner den guddommelige stræben efter at fange det uudsigelige, de savner kendskabet til det bestemte mødested, der ligger skjult bag værket, det imaginære centrum, hvor de indviede holder deres hemmelige palaver – lysthuset smykket af blomstrende gardenia, der sprøjter gift.

Forskellige er de som stenene på stranden – ens er deres søde hemmelighed, hvis styrke kan spores i erektionen hos pindsvinets børster.

Steen Colding.

Mindeophængning. Harry Carlsson 1891-1968

Harry Carlsson var elev af Harald Giersing. Han var fra tidlig alder fortrolig med klassisk kunst og havde gennem årene fulgt de nyere retninger indtil han i begyndelsen af trediverne helt og fuldt gik ind for surrealismen, idet han omsider gav efter for trangen til at fabulere frit uden hemninger og vedtægter, hans dybtgående ideologiske overvejelser og stadig tiltagende selvkritik bevirkede at han i de senere år kun sjældent kom frem i offentligt lys.

Det er Surrealisterne en glæde her at kunne vise en del af hans efterladte arbejder.

Udstillinger: 1919 Moderne Kunst i Århus. 1919-36 jævnlig på Kunstnernes Efterårsudstilling. 1934 sammen med Wilhelm Freddie hos Chr. Larsen. 1935 Fra kubisme til surrealisme i Den Frie Udstilling, samme år Ung Dansk og Svensk Kunst i Oslo. 1936 separat udstilling i The Art Club of Chicago, samme år international udstilling i Museum of Modern Art, New York. 1937 Surrealismen i Norden i Lund, samme år International udstilling i London.

Giorgio de Chirico fylder 80 år i 1968.

Surrealisterne hylder ham ved at bringe et af hans egne digte.

Forhåbninger

De stjernekyggede digtere er meget lykkelige.

Dagen er strålende, pladsen ligger badet i sol.

De daser på verandaen.

Musik og kærlighed.

Denne overdådigt skønne dame,

jeg har villet dø for disse fløjelsøjnes skyld.

En maler har forevigtet en mægtig, rød skorsten,

hvad en digter beundrer som en guddommelighed.

Jeg er vendt tilbage for at opleve denne forårets og ådslernes nat.

Floden medførte grave, der endnu ikke var gravet.

Løfterne er endnu smukkere.

Hvem vil leve endnu et stykke tid?

De hejser også flaget på banegården,

på betingelse af at uret ikke går for sagte.

En minister ventes.

Han er klog og behagelig, han smiler,

forstår alt,

og i natten ved skæret af en osende lygte,

står stenkrigeren ubevægelig på den dunkle plads,

han skriver sørgelige og glødende kærlighedsbreve.

Digtet er lånt fra TVIVLENS PLAGEÅND SURREALISTISK ANTHOLOGI
(Forlag C. Walther Thomsen jun. Århus 1947)

Oversat af Steen Colding.